

Nasreddin Hoca Fıkralarının Öğrencilerin Yazım Kurallarını Uygulama ve Noktalama İşaretlerini Kullanma Becerilerine Etkisi*

The Effect of Nasreddin Hodja Anecdotes on Students' Skills in Applying Spelling Rules and Using Punctuation Marks

ÖZET

Bu çalışmanın amacı, Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı etkinliklerin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini kullanma becerileri üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen temelinde yürütülmüştür. Çalışma grubunu ilkökul dördüncü sınıfta öğrenim gören 45 öğrenci oluşturmıştır. Öğrencilerin 20'si deney grubunda, 25'i kontrol grubunda yer almıştır. Deney grubunda 11 hafta boyunca haftada iki ders saati olmak üzere Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı dikte, metin düzeltme, eksik noktalama işaretlerini tamamlama, yeniden yazma, anladığını yazılı olarak ifade etme ve sınıf içi dönüt-düzeltilme etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubunda ise Türkçe derslerinin olağan akışı sürdürülmüş ve araştırma kapsamında ek bir uygulama yapılmamıştır. Veri toplama sürecinde önteste ve sonteste İş Kavuktaysa adlı Nasreddin Hoca fıkrasına dayalı dikte görevi ile Atatürk'ün Ağaç Sevgisi adlı metne dayalı dinlediğini anlayarak yazma görevi kullanılmıştır. Öğrencilerin yazılı ürünlerindeki yazım ve noktalama hataları ayrı ayrı puanlanmış; hata puanlarındaki azalma, ilgili beceride gelişme olarak değerlendirilmiştir. Veriler, yazım ve noktalama hata puanları için ayrı ayrı gerçekleştirilen karışık desenli faktöriyel varyans analizleriyle çözümlenmiştir. Bulgular, deney grubundaki öğrencilerin yazım ve noktalama hata puanlarının her iki yazma görevinde de öntesten sonteste anlamlı biçimde azaldığını ve bu azalmanın kontrol grubundaki değişimden daha yüksek olduğunu göstermiştir. Sonuç olarak Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı uygulamalı etkinliklerin ilkökul öğrencilerinin yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini doğru kullanma becerilerini geliştirmede etkili olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nasreddin Hoca fıkraları, Noktalama işaretleri, Yazım kuralları, Türkçe öğretimi, Yazılı anlatım.

ABSTRACT

This study aims to examine the effects of activities based on Nasreddin Hodja anecdotes on fourth-grade primary school students' ability to apply spelling rules and use punctuation marks correctly. The study employed a pretest-posttest control-group quasi-experimental design. The study group comprised 45 fourth-grade primary school students, of whom 20 were assigned to the experimental group and 25 to the control group. Over an 11-week period, the experimental group participated in activities based on Nasreddin Hodja anecdotes for two class periods per week. These activities included dictation, text correction, completing missing punctuation marks, rewriting, expressing comprehension in writing, and classroom feedback and correction exercises. In the control group, Turkish lessons continued according to the regular instructional programme, and no additional intervention was implemented as part of the study. During the data collection process, two tasks were administered at both the pretest and posttest stages: a dictation task based on the Nasreddin Hodja anecdote entitled İş Kavuktaysa and a listening-comprehension writing task based on the text entitled Atatürk's Love of Trees. Spelling and punctuation errors in the students' written products were scored separately, and a decrease in error scores was interpreted as an improvement in the relevant skill. The data were analysed using separate mixed-design factorial analyses of variance for spelling and punctuation error scores. The findings showed that the spelling and punctuation error scores of students in the experimental group decreased significantly from pretest to posttest in both writing tasks and that these decreases were greater than the changes observed in the control group. In conclusion, practice-oriented activities based on Nasreddin Hodja anecdotes were found to be effective in improving primary school students' ability to apply spelling rules and use punctuation marks correctly.

Keywords: Nasreddin Hodja anecdotes, Punctuation marks, Spelling rules, Turkish language teaching, Written expression.

GİRİŞ

Yazma, öğrencilerin duygu, düşünce ve deneyimlerini yazılı olarak düzenli, açık ve anlaşılır biçimde ifade etmelerini sağlayan temel dil becerilerinden biridir. Ancak yazılı anlatım yalnızca düşüncelerin kâğıda aktarılması değil, öğrencinin dilsel bilgisini, bilişsel düzenleme becerilerini, yazım kurallarını, noktalama işaretlerini ve metni gözden geçirme stratejilerini birlikte kullanmasını gerektiren karmaşık bir süreçtir (Demirtaş, 2025; Sever, 2011; Temel & Katrancı, 2021; Yaşartürk & Akyol, 2023). Yazım kuralları yazıda ortaklık, doğruluk ve standartlaşma sağlarken

Okan Baysal¹
Hülya Baysal²

How to Cite This Article

Baysal, O. & Baysal, H. (2026). Nasreddin Hoca Fıkralarının Öğrencilerin Yazım Kurallarını Uygulama ve Noktalama İşaretlerini Kullanma Becerilerine Etkisi. *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 12(4), 423-432. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.21770894>

Arrival: 23 June 2026

Published: 31 July 2026

International Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

This journal is an open access, peer-reviewed international journal.

* Bu makale, 29-31 Mart 2018 tarihlerinde Bursa'da Uludağ Üniversitesi tarafından düzenlenen I. Uluslararası Temel Eğitim Kongresi'nde sunulan bildirinin genişletilmiş halidir.

¹ Dr., MEB, Balıkesir, Türkiye. ORCID: 0000-0001-9951-2169

² Dr., MEB, Balıkesir, Türkiye. ORCID: 0000-0002-3246-4825

noktalama işaretleri anlamı belirginleştirme, vurgu ve duraklamayı gösterme, cümleler arasındaki ilişkiyi düzenleme ve okuyucunun metni doğru anlamasına rehberlik etme işlevi görmektedir (Kırnık, 2025; Yemenici & Koca, 2023). Gerek cümlelerin gerekse cümleyi oluşturan bütün öğelerin doğru yazımı Türkçe dil bilgisi ve dilin kullanımında iletişimi sağlamak ve kolaylaştırmak açısından oldukça önemlidir (Keskinkılıç & Keskinkılıç, 2007). Bu nedenle yazım ve noktalama becerileri yazılı anlatımın ikincil ya da biçimsel ayrıntıları değil, anlamın doğru kurulmasını ve iletilmesini sağlayan temel bileşenlerdir. 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programında da öğrencilerin yazım kurallarına uygun yazmaları, noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanmaları, yazılarındaki hataları fark etmeleri ve bu hataları düzeltmeleri beklenmektedir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2024). Bu program anlayışı, yazım ve noktalama öğretiminin yalnızca kural açıklama ve örnek gösterme düzeyinde kalmaması öğrencinin yazma sürecine etkin olarak katıldığı, hata yaptığı, dönüt aldığı ve yeniden düzenleme yaptığı uygulamalı öğrenme yaşantılarıyla desteklenmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Alanyazın, yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin öğretim programlarında yer almasına rağmen öğrencilerin bu becerileri yazılı anlatımda tutarlı ve işlevsel biçimde kullanmada güçlük çekmeye devam ettiğini göstermektedir. Uludağ (2002), öğrencilerin yazım ve noktalama kurallarını uygulama becerilerinin yeterli düzeyde olmadığını belirtirken, Babayiğit ve Erkuş (2014), ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin dikte becerilerinde özellikle noktalama işaretleri bakımından sorun yaşadıklarını ortaya koymuştur. Hamzadayı ve Çetinkaya (2013) dikte uygulamalarının yazım ve noktalama kurallarını uygulama becerisini geliştirebileceğini göstermiştir. Gültekin ve Güvey-Aktay (2014) ise dikte çalışmalarının yazma becerisinin gelişimi açısından işlevsel olduğunu vurgulamıştır. Daha güncel çalışmalar da sorunun devam ettiğini göstermektedir. Temel ve Katrancı (2021) sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini çoğunlukla orta düzeyde gördüklerini ve öğrencilerin yazım ile noktalama konusunda zorlandıklarını belirlemiştir. Öte yandan, Yemenici ve Koca (2023) ise üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin en çok büyük harflerin yazımı, sözcüklerin yazımı, da/de bağlacının yazımı, nokta ve virgül kullanımı gibi alanlarda hata yaptıklarını saptamıştır. Demirtaş (2025) ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma ürünlerinde büyük harf, noktalama, harf atlama, harf karıştırma ve sözcükler arası boşluk bırakma gibi hataların yaygın olduğunu göstermiştir. Ayrıca Arı ve Yılmaz'ın (2024) noktalama işaretleriyle ilgili 37 makale ve 33 tezi inceledikleri çalışma, bu alandaki araştırmaların çoğunlukla öğrencilerin mevcut düzeyini ya da hata durumunu belirlemeye odaklandığını, karma yaklaşımın kullanılmadığını, uygulama süreçlerinin ve yöntemsel açıklıkların ise sınırlı kaldığını ortaya koymuştur. Bu tablo, yazım ve noktalama öğretiminde yalnızca sorunu betimleyen çalışmalardan çok, öğrencilerin hata düzeylerini azaltmaya yönelik metin temelli, uygulamalı ve deneysel araştırmalara ihtiyaç olduğunu göstermektedir.

Bu araştırma, söz konusu gereksinimden hareketle ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini doğru kullanma becerilerini geliştirmeye yönelik kültürel içerikli ve uygulamalı bir öğretim sürecine odaklanmaktadır. Çalışmada Nasreddin Hoca fıkraları öğrencilerin ilgisini çekebilecek, kısa, anlaşılır, kültürel ve tarihî değeri olan öğretici metinler olarak kullanılmıştır. Nasreddin Hoca fıkraları, mizah, bilgelik, eleştirel düşünme, toplumsal gözlem, kültürel bellek ve söz varlığı açısından Türkçe öğretiminde güçlü bir metin kaynağıdır (Afacan Süğümlü, 2024; Özcan, 2023). Alanyazında fıkraların dil becerilerinin, temel değerlerin, okuma becerisinin ve yaratıcı düşünmenin geliştirilmesinde kullanılabileceği, buna karşın ders materyallerinde çoğu zaman ana metin olarak değil sınırlı etkinliklerle yer aldığı belirtilmektedir (Baki & Karakuş, 2014; Kırbaş, 2022; Tekşan, 2012). İlkokul Türkçe ders kitaplarına ilişkin çalışmalar da Nasreddin Hoca ve fıkralarının öğrencilerin kültürel mirasla karşılaşması ve Türkçe derslerinde nitelikli metinlerle öğrenme yaşantısı oluşturulması bakımından önemli görüldüğünü ortaya koymaktadır (Yılar & Kakşa, 2020).

Yazım ve noktalama öğretiminde kullanılacak metinlerin öğrencilerin ilgisini çekmesi, kısa ve anlaşılır olması, kültürel belleğe dayanması ve mizah unsurlarıyla öğrenme sürecine katılımı artırması önemlidir. Nasreddin Hoca fıkraları bu açıdan Türkçe öğretiminde kullanılabilecek zengin metinler arasında değerlendirilmektedir. Nasreddin Hoca fıkraları, Türk sözlü anlatı geleneğinde mizah, bilgelik, eleştiri, hoşgörü ve toplumsal gözlem unsurlarını bir araya getiren kültürel anlatılar olarak öne çıkmaktadır. Bu fıkraların yalnızca yerel bir mizah ürünü olmadığı, kuşaklar arası aktarılan, farklı coğrafyalarda yeniden üretilen ve Türk dünyasıyla ilişkili ortak kültürel belleği temsil eden anlatılar olduğu kabul edilmektedir (Tan, 2013). Nitekim Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (UNESCO) tarafından Nasreddin Hoca anlatma geleneğinin 2022 yılında İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsili Listesine kaydedilmesi, bu anlatıların kültürel sürdürülebilirlik ve ortak miras niteliğini göstermektedir (UNESCO, 2022). Nasreddin Hoca fıkralarının eğitimdeki yeri de bu kültürel işlevle yakından ilişkilidir. Fıkralar, kısa olay örgüsüne sahip olmaları, güldürürken düşündürmeleri, insani ve ahlaki iletiler taşımaları ve öğrencileri olay ve durumlar üzerinde düşünmeye yönleltmeleri bakımından öğretim sürecinde işlevsel metinlerdir (Arıcı, 2018).

Bu yönleriyle çalışma, yazım ve noktalama öğretimini dikte, metin tamamlama, hata düzeltme, yeniden yazma ve sınıf içi uygulamalı etkinliklerle desteklenen kültürel bağlamlı bir yazma öğretimi süreci olarak ele almaktadır.

Araştırmanın özgün katkısı, öğrencilerin yazım ve noktalama hatalarını yalnızca belirlemekle kalmayıp, Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı uygulamalı etkinliklerin bu hataları azaltmadaki etkisini deneysel olarak incelemesidir. Çalışma, öğrencilerin mevcut hata düzeylerini belirlemeyi ve bu hataları azaltmaya yönelik uygulamalı bir öğretim sürecinin sonuçlarını ortaya koymayı amaçlaması bakımından önem taşımaktadır. Ayrıca çalışmanın bulguları, 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programında vurgulanan yazım kurallarına uygun yazma, noktalama işaretlerini kullanma, yazıdaki hataları bulma ve düzeltme becerileriyle ilişkilendirilebilir niteliktedir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Yazılı Anlatımda Yazım Kuralları ve Noktalama İşaretleri

Yazma, bireyin duygu, düşünce, gözlem ve deneyimlerini yazılı semboller aracılığıyla düzenli ve anlaşılır bir biçimde ifade etmesini sağlayan temel dil becerilerinden biridir. Yazma becerisi, yalnızca harfleri, kelimeleri ve cümleleri yazıya aktarma süreci değildir. Aynı zamanda düşünceleri planlama, anlam ilişkileri kurma, uygun sözcükleri seçme, metin bütünlüğünü sağlama, yazıyı gözden geçirme ve dilin kurallarını işlevsel biçimde kullanma becerilerini de gerektirir. Bu nedenle yazma, hem bilişsel hem de dilsel yönü güçlü olan üretken bir beceri olarak değerlendirilmektedir (Akyol, 2003; Sever, 2011; Temel & Katrancı, 2021). İlkokul düzeyinde yazma becerisinin kazandırılması, öğrencinin yalnızca Türkçe dersindeki başarısını değil, diğer derslerdeki akademik gelişimini de etkileyen temel bir süreçtir.

Yazım kuralları ve noktalama işaretleri, yazılı anlatımın doğru, açık ve etkili olmasını sağlayan temel unsurlardır. Yazım kuralları kelimelerin, eklerin, özel adların, sayıların, bağlaçların ve diğer dil birimlerinin ortak ve doğru biçimde yazılmasını sağlar. Bu yönüyle yazım kuralları, yazıda birlik ve standartlaşma oluşturur. Noktalama işaretleri ise cümlelerin yapısını belirginleştirme, anlamı açıklığa kavuşturma, duraklama ve vurgu noktalarını gösterme, okuma sürecini kolaylaştırma ve okuyucunun metni doğru anlamasına rehberlik etme işlevi görür (Arı & Keray, 2012; Uludağ, 2002; Yemenici & Koca, 2023). Bu nedenle yazım ve noktalama, yazılı anlatımın yalnızca biçimsel boyutuyla ilgili değildir, aksine metinde anlamın kurulması, korunması ve okuyucuya doğru aktarılması açısından da belirleyicidir.

Yazılı anlatımda yapılan yazım ve noktalama hataları, öğrencinin anlatmak istediği düşüncenin tam olarak anlaşılmasını zorlaştırabilir. Özellikle noktalama işaretlerinin eksik ya da yanlış kullanılması, cümleler arasındaki anlam ilişkilerini belirsizleştirebilir. Yazım yanlışları ise metnin okunabilirliğini ve anlatım gücünü azaltabilir. Bu nedenle öğrencilerin yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini yalnızca tanımaları yeterli değildir. Bu kuralları yazılı anlatım sırasında doğru, tutarlı ve işlevsel biçimde kullanmaları gerekir. Nas'ın (2006) vurguladığı gibi dil becerileri yalnızca bilgi verme veya kural öğretme yoluyla kazandırılmaz. Becerilerin gelişebilmesi için öğrencilerin uygulama yapmaları ve öğrendiklerini tekrar ederek bunları alışkanlığa dönüştürmeleri gerekir.

İlkokul dönemi, yazma becerisinin temellerinin atıldığı ve öğrencilerin yazılı anlatıma ilişkin temel alışkanlıkları kazandıkları kritik bir evredir. Bu dönemde öğrencilerin yazma becerilerinin gelişmesi harfleri doğru yazma, kelimeler arasında uygun boşluk bırakma, satır düzenine uyma, okunaklı yazma, yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini doğru kullanma gibi birçok alt becerinin birlikte gelişmesine bağlıdır (Demirtaş, 2025). Bu nedenle ilkokulda yazma öğretimi, yalnızca metin oluşturma çalışmalarıyla sınırlandırılmamalıdır. Yazının biçimsel, dilsel ve anlamsal yönleri birlikte ele alınmalıdır.

2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programında yazma becerisi, öğrencilerin Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanmalarıyla ilişkilendirilmiştir. Programda öğrencilerin yazım kurallarına uygun yazmaları, noktalama işaretlerini doğru ve yerinde kullanmaları, yazılarındaki hataları fark etmeleri ve belirledikleri hataları düzeltmeleri beklenmektedir (MEB, 2024). Bu yaklaşım, yazım ve noktalama öğretiminin yalnızca kuralların açıklanmasıyla sınırlı kalmaması gerektiğini göstermektedir. Öğrencinin yazdığı metin üzerinde düşünmesi, hatalarını fark etmesi, dönüt alması ve yazısını yeniden düzenlemesi yazma sürecinin önemli bir parçasıdır.

Uygulamalı yazma etkinlikleri, öğrencinin öğrenme sürecinde edilgen alıcı konumundan çıkarak etkin katılımcı olmasını sağlar. Öğrenciler, yazım ve noktalama kurallarını yalnızca öğretmenin açıklamalarıyla değil; metin üzerinde işlem yaparak, eksik ya da yanlış kullanımları fark ederek, arkadaşlarıyla ve öğretmenle etkileşime girerek daha anlamlı biçimde öğrenebilirler. Batur ve Özdi (2018) yazım yanlışlarının düzeltilmesine yönelik oyun temelli uygulamaların öğrencilerin yazım yanlışlarını azaltmada etkili olabileceğini göstermiştir. Bu durum, yazım ve noktalama öğretiminde öğrencinin ilgisini çeken, etkin katılımını sağlayan ve tekrar olanak sunan etkinliklerin önemini desteklemektedir.

Araştırmanın Amacı ve Alt Problemler

Bu çalışmanın amacı, Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı etkinliklerin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini kullanma becerileri üzerindeki etkisini incelemektir. Araştırmada aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır:

1. Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı etkinlikler, öğrencilerin yazım kurallarını uygulama puanları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır mıdır?
2. Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı etkinlikler, öğrencilerin noktalama işaretlerini doğru kullanma puanları üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmaktadır mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu desen, bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla deney ve kontrol gruplarından deneysel işlem öncesinde ve sonrasında ölçüm alınmasına dayanmaktadır (Fraenkel vd., 2023; Johnson & Christensen, 2020). Araştırmanın çalışma grubu uygun örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Uygun örnekleme, zaman, maliyet ve ulaşılabilirlik gibi sınırlılıklar doğrultusunda araştırmacının erişebildiği ve araştırmaya katılmaya elverişli olan bireylerin çalışma grubuna dâhil edilmesine dayanmaktadır. Araştırmada katılımcıların deney ve kontrol gruplarına seçkisiz olarak atanması mümkün olmadığından (Cohen vd., 2017) mevcut sınıflar kullanılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışma grubu, dördüncü sınıfta öğrenim gören 45 öğrenciden oluşmaktadır. Bu öğrencilerin 20'si deney grubunda, 25'i kontrol grubunda yer almıştır. Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin cinsiyete göre dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1: Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Grup	Erkek	Kız	Toplam
Deney Grubu	11	9	20
Kontrol Grubu	12	13	25
Toplam	23	22	45

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplamak amacıyla iki farklı yazma görevi kullanılmıştır. Bunlardan ilki, İş Kavuktaysa adlı Nasreddin Hoca fıkrasına dayalı dikte çalışmasıdır. Bu uygulamada metin öğrencilere okunmuş ve öğrencilerden metni yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine dikkat ederek yazmaları istenmiştir. İkinci görevde ise Atatürk'ün Ağaç Sevgisi adlı metin öğrencilere okunmuş ve öğrencilerden metinden anladıklarını yazım ve noktalama kurallarına dikkat ederek yazılı olarak ifade etmeleri istenmiştir. Her iki görev, öntest ve sontestte aynı işlem basamakları izlenerek uygulanmıştır.

Öğrencilerin yazılı ürünleri, yazım kurallarına ilişkin hatalar ve noktalama işaretlerinin kullanımına ilişkin hatalar bakımından ayrı ayrı incelenmiştir. Belirlenen her yanlış kullanım bir hata puanı olarak değerlendirilmiştir. Bu nedenle analizlerde kullanılan puanlar başarı puanını değil, hata sayısını göstermektedir. Buna göre ortalama hata puanının azalması, öğrencilerin ilgili beceride gelişme gösterdiği anlamına gelmektedir.

Deneysel İşlem

Öntest uygulamalarının ardından deney grubunda Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı etkinlikler gerçekleştirilmiştir. Etkinlikler, öğrencilerin yazım kurallarını ve noktalama işaretlerini yalnızca kural düzeyinde tanımalarını değil, bunları metin üzerinde uygulamalarını da sağlayacak biçimde yapılandırılmıştır. Bu kapsamda dikte çalışmaları, noktalama işaretleri çıkarılmış metinleri yeniden düzenleme, mi soru eki ile de ve ki bağlaçlarının yazımına ilişkin yanlışları düzeltme, fıkraları kendi cümleleriyle özetleme, eksik noktalama işaretlerini tamamlama ve sınıf içi dönüt-düzeltilme çalışmaları yapılmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin sürece etkin katılımı sağlanmış, etkinlikler anlatma, gösterip yaptırma, soru-cevap, drama, eleştirel okuma ve yazılı anlatım uygulamalarıyla desteklenmiştir. Kontrol grubunda ise Türkçe derslerinin olağan akışı sürdürülmüş ve araştırma kapsamında ek bir işlem uygulanmamıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde karışık desen faktöriyel varyans analizi kullanılmıştır. Öğrencilerin yazım kurallarına ve noktalama işaretlerine ilişkin hata puanları için ayrı ayrı 2 (grup: deney ve kontrol) x 2 (zaman: öntest ve sontest) x 2 (yazma görevi: İş Kavuktaysa ve Atatürk'ün Ağaç Sevgisi) karışık desen faktöriyel ANOVA gerçekleştirilmiştir. Analizlerde grup, denekler arası faktör; zaman ve yazma görevi ise denekler içi faktörler olarak tanımlanmıştır. İş

Kavuktaysa metni dikteye, Atatürk'ün Ağaç Sevgisi metni ise dinlediğini anlayarak yazılı biçimde ifade etmeye dayalı olduğundan analizlerde yazma görevi faktörü olarak ele alınmıştır.

Analizlerde deneysel işlemin etkisinin değerlendirilmesinde öncelikle Grup x Zaman etkileşimi incelenmiştir. Bu etkileşimin anlamlı olması, deney ve kontrol gruplarının öntestten sonteste gösterdikleri değişimin birbirinden farklılaştığını göstermektedir. Uygulamanın etkisinin yazma görevlerine göre değişip değişmediğini belirlemek amacıyla Grup x Zaman x Yazma Görevi etkileşimi değerlendirilmiştir. Üçlü etkileşimin anlamlı bulunduğu durumlarda, farklılığın kaynağını belirlemek amacıyla Grup x Zaman etkileşimleri her yazma görevi için ayrı ayrı incelenmiştir.

İşlem Basamakları

Uygulama öncesinde deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilere İş Kavuktaysa ve Atatürk'ün Ağaç Sevgisi yazma görevleri öntest olarak uygulanmıştır. Öğrencilerin yazılı ürünlerinden elde edilen yazım ve noktalama hata puanları kullanılarak grupların uygulama öncesindeki karşılaştırılabilirliği bağımsız örneklem *t* testi ile incelenmiştir. Sonuçlar, gruplar arasında uygulama öncesinde anlamlı bir farklılık olmadığını göstermiştir (Tablo 2).

Tablo 2: Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puanlarına İlişkin Bağımsız Örneklem *t* Testi Sonuçları

Alan	Metin / Alan	Grup	n	Ort.	Ss	p
Yazım kuralları	İş Kavuktaysa	Deney	20	5,75	2,94	,720
		Kontrol	25	5,48	1,96	
	Atatürk'ün Ağaç Sevgisi	Deney	20	3,90	2,69	,760
		Kontrol	25	4,12	2,22	
Noktalama işaretleri	İş Kavuktaysa	Deney	20	13,00	5,60	,700
		Kontrol	25	12,48	3,44	
	Atatürk'ün Ağaç Sevgisi	Deney	20	6,05	3,20	,810
		Kontrol	25	6,72	2,91	

Not: Ort. değerleri hata ortalamasını göstermektedir. Düşük puan daha az hata anlamına gelmektedir.

Deney grubunda 11 hafta boyunca haftada iki ders saati boyunca Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı çalışmalar yürütülmüştür. Bu süreçte öğrencilerin etkin katılımını sağlamak amacıyla dikte, metin düzeltme, noktalama işaretlerini tamamlama, anladığını yazma, soru-cevap, drama, eleştirel okuma ve sınıf içi dönüt-düzeltilme etkinliklerinden yararlanılmıştır. Uygulamalarda öğrencilerden dinledikleri veya okudukları fıkraları yazmaları, noktalama işaretleri kullanılmamış ve küçük harflerle yazılmış cümleleri kurallara uygun biçimde düzenlemeleri, mi soru eki ile de ve ki bağlaçlarının yazımına ilişkin hataları düzeltmeleri ve okunan fıkraları kendi cümleleriyle yazmaları istenmiştir. Kontrol grubunda ise Türkçe dersinin olağan akışı sürdürülmüştür. Deney grubunda yürütülen etkinlikler, 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programında yer alan yazım kurallarına uygun yazma, noktalama işaretlerini kullanma, yazılarındaki hataları bulma ve düzeltme becerileriyle uyumlu görülmektedir (MEB, 2024).

Verilerin Çözümlemesi

Uygulamalar sonunda elde edilen veriler bilgisayara aktarılarak SPSS 22.0 paket programı kullanılmıştır. İşlem basamaklarında anlatıldığı gibi, araştırma öncesi gruplar arasında noktalama işaretinin kullanımı ve yazım kurallarını uygulamaya dönük farklılıklar olup olmadığı ile ilgili bağımsız gruplar *t* testi yapılarak iki grup arasında fark olmadığı saptanmıştır. Bulgular kısmında ise problem ve alt problemleri çözümlemeye ilişkin, deney grubu ve kontrol grubunun öntesti ve sontesti arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek için ayrı ayrı bağımlı gruplar *t* testi deney ve kontrol gruplarının sontestleri arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız gruplar *t* testi uygulanmıştır.

Geçerlik, Güvenirlik ve Etik Konular

Araştırmada geçerlik ve güvenilirliği artırmak amacıyla çeşitli önlemler alınmıştır. Araştırmada kullanılan İş Kavuktaysa adlı Nasreddin Hoca fıkrası ile Atatürk'ün Ağaç Sevgisi adlı metin, ilköğretim dördüncü sınıf düzeyine uygunluğu, yazım kuralları ve noktalama işaretleri bakımından ölçülmek istenen becerileri içermesi ve Türkçe öğretiminin amaçlarıyla ilişkili olması dikkate alınarak seçilmiştir. Metinlerin sınıf düzeyine, araştırmanın amacına ve ölçülmek istenen becerilere uygunluğu konusunda alan uzmanı görüşlerinden yararlanılmıştır. Verilerin güvenilirliğini sağlamak amacıyla öğrencilerin öntest ve sontest uygulamalarında yaptıkları yazım ve noktalama hataları önceden belirlenen ölçütlere göre ayrı ayrı puanlanmıştır. Puanlama sürecinde aynı hata türlerinin benzer biçimde değerlendirilmesine dikkat edilmiştir. Yazım kuralları ve noktalama işaretlerine ilişkin hatalar birbirinden bağımsız iki kategori olarak ele alınmıştır. Ölçme sürecinde uygulama yönergeleri deney ve kontrol gruplarında aynı biçimde verilmiş, öntest ve sontest uygulamalarında aynı metinler kullanılmıştır. Böylece ölçme koşullarının gruplar arasında mümkün olduğunca benzer tutulması amaçlanmıştır.

Öğrencilerin yazılı ürünlerindeki yazım ve noktalama hataları birinci araştırmacı tarafından puanlanmıştır. Puanlama öncesinde, hata türlerinin tanımları ve puanlama ölçütleri alan uzmanlarının görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen öneriler doğrultusunda puanlama ölçütlerine son biçimi verilmiştir. Tüm öğrenci metinleri aynı puanlama ölçütleri kullanılarak değerlendirilmiştir. Bununla birlikte, puanlama sürecinde ikinci bir değerlendirici yer almadığından değerlendiriciler arası uyum katsayısı hesaplanmamıştır. Ayrıca deney grubunda gerçekleştirilen etkinliklerin araştırmanın amacıyla uyumlu olmasına, uygulama sürecinin düzenli biçimde yürütülmesine ve kontrol grubunda olağan Türkçe öğretim sürecinin sürdürülmesine özen gösterilmiştir.

Araştırmanın iç geçerliğini güçlendirmek için deneysel işlem öncesinde grupların başlangıç düzeyleri incelenmiş, deney ve kontrol gruplarına aynı öntest ve sontest uygulamaları yapılmış ve veriler grup ile zaman değişkenlerini birlikte değerlendirmeye olanak veren karma desenli faktöriyel ANOVA ile çözümlenmiştir. Bu analiz yaklaşımı, yalnızca gruplar arasındaki son durum farkını değil, deneysel işlem sürecinde grupların öntestten sonteste gösterdikleri değişimin farklılaşıp farklılaşmadığını da değerlendirmeye olanak sağlamıştır. Dış geçerlik açısından ise çalışma grubunun sınırlılığı dikkate alınmış, bulguların benzer sınıf düzeylerinde ve benzer öğretim koşullarında yapılacak yeni araştırmalarla desteklenmesi gerektiği kabul edilmiştir.

BULGULAR

Öğrencilerin yazım ve noktalama hatalarının deney ve kontrol gruplarında öntestten sonteste nasıl değiştiğini ve bu değişimin metinlere göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla iki ayrı $2 \times 2 \times 2$ karışık desen faktöriyel varyans analizi gerçekleştirilmiştir. Analizlerde grup, denekler arası; zaman ve metin ise denekler içi faktörler olarak ele alınmıştır. Puanların hata sayısını göstermesi nedeniyle ortalamalardaki azalma, öğrencilerin performansının geliştiğini ifade etmektedir. Zaman ve metin faktörlerinin ikişer düzeyden oluşması nedeniyle küresellik varsayımı kendiliğinden sağlanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3: Grupların Metinlere ve Ölçüm Zamanlarına Göre Yazım ve Noktalama Hatası Puanları

Alan	Metin	Deney Öntest		Deney Sontest		Kontrol Öntest		Kontrol Sontest	
		Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss	Ort.	Ss
Yazım kuralları	İş Kavuktaysa	5,75	2,94	1,50	1,36	5,48	1,96	5,68	2,91
	Atatürk'ün Ağaç Sevgisi	3,90	2,69	2,10	1,45	4,12	2,22	4,84	3,40
Noktalama işaretleri	İş Kavuktaysa	13,00	5,60	5,10	4,60	12,48	3,44	10,32	3,73
	Atatürk'ün Ağaç Sevgisi	6,05	3,20	3,40	2,66	6,72	2,91	7,44	2,58

Not: Düşük puan daha az hata ve daha yüksek performans anlamına gelmektedir.

Yazım Hatalarına İlişkin Bulgular

Öğrencilerin yazım hatası puanlarına ilişkin karışık desen faktöriyel ANOVA sonuçları, Grup $\times$ Zaman etkileşiminin anlamlı olduğunu göstermiştir, $F(1, 43) = 38,13$, $p < ,001$, $\eta^2 = ,470$. Bu sonuç, yazım hatası puanlarının öntestten sonteste değişiminin deney ve kontrol gruplarında farklılaştığını göstermektedir. Betimsel değerler incelendiğinde deney grubundaki yazım hatalarının azalırken kontrol grubundaki yazım hatalarının değişmediği veya arttığı görülmektedir. Analiz sonucunda Grup $\times$ Zaman $\times$ Metin etkileşimi de anlamlı bulunmuştur, $F(1, 43) = 5,01$, $p = ,030$, $\eta^2 = ,104$. Buna göre deney ve kontrol gruplarının öntestten sonteste gösterdiği değişimin büyüklüğü kullanılan metne göre farklılaşmaktadır. Üçlü etkileşimin anlamlı olması nedeniyle Grup $\times$ Zaman etkileşimi her metin için ayrı ayrı incelenmiştir.

İş Kavuktaysa metnindeki yazım hataları açısından Grup $\times$ Zaman etkileşimi anlamlıdır, $F(1, 43) = 39,46$, $p < ,001$, $\eta^2 = ,479$. Deney grubunun hata ortalaması 5,75'ten 1,50'ye düşerken kontrol grubunun ortalaması 5,48'den 5,68'e yükselmiştir. Dolayısıyla deney grubundaki 4,25 puanlık azalma, kontrol grubundaki değişimden anlamlı düzeyde daha yüksektir.

Atatürk'ün Ağaç Sevgisi metnindeki yazım hataları bakımından da Grup $\times$ Zaman etkileşimi anlamlı bulunmuştur, $F(1, 43) = 12,53$, $p = ,001$, $\eta^2 = ,226$. Deney grubunun hata ortalaması 3,90'dan 2,10'a düşerken kontrol grubunun ortalaması 4,12'den 4,84'e yükselmiştir. Bu bulgu, deney grubundaki 1,80 puanlık hata azalmasının kontrol grubundaki değişimden anlamlı biçimde farklı olduğunu göstermektedir.

Grupların öntest ortalamaları arasında her iki metinde de anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Buna karşılık sonteste deney grubunun hata ortalamaları kontrol grubundan hem İş Kavuktaysa metninde, $t(43) = -5,92$, $p < ,001$, hem de Atatürk'ün Ağaç Sevgisi metninde, $t(43) = -3,36$, $p = ,002$, anlamlı düzeyde daha düşüktür.

Noktalama Hatalarına İlişkin Bulgular

Noktalama hatası puanlarına ilişkin analizde Grup $\times$ Zaman etkileşiminin anlamlı olduğu belirlenmiştir, $F(1, 43) = 55,60$, $p < ,001$, $\eta^2 = ,564$. Bu bulgu, deney ve kontrol gruplarındaki noktalama hatalarının öntestten sonteste aynı biçimde değişmediğini göstermektedir. Deney grubundaki hata azalmasının kontrol grubundaki azalmadan daha

yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca Grup x Zaman x Metin etkileşimi anlamlıdır, $F(1, 43) = 4,69$, $p = ,036$, $\eta^2 = ,098$. Buna göre uygulamanın deney ve kontrol gruplarındaki noktalama hataları üzerindeki farklılaştırıcı etkisinin büyüklüğü iki metinde aynı değildir. Bu nedenle Grup x Zaman etkileşimi metinler temelinde ayrı ayrı incelenmiştir.

İş Kavuktaysa metnindeki noktalama hataları bakımından Grup x Zaman etkileşimi anlamlı bulunmuştur, $F(1, 43) = 44,83$, $p < ,001$, $\eta^2 = ,510$. Deney grubunun hata ortalaması 13,00'dan 5,10'a düşerek 7,90 puan azalmıştır. Kontrol grubunun hata ortalaması ise 12,48'den 10,32'ye düşerek 2,16 puan azalmıştır. Her iki grupta da azalma görülmele birlikte deney grubundaki azalmanın kontrol grubundaki azalmadan anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Atatürk'ün Ağaç Sevgisi metnindeki noktalama hataları açısından da Grup x Zaman etkileşimi anlamlıdır, $F(1, 43) = 18,61$, $p < ,001$, $\eta^2 = ,302$. Deney grubunun hata ortalaması 6,05'ten 3,40'a düşerken kontrol grubunun hata ortalaması 6,72'den 7,44'e yükselmiştir. Buna göre deney grubunda 2,65 puanlık bir azalma, kontrol grubunda ise 0,72 puanlık bir artış meydana gelmiştir.

Grupların noktalama hatası öntest ortalamaları arasında iki metinde de anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Sontest sonuçlarında ise deney grubunun hata ortalamaları kontrol grubundan hem İş Kavuktaysa metninde, $t(43) = -4,21$, $p < ,001$, hem de Atatürk'ün Ağaç Sevgisi metninde, $t(43) = -5,14$, $p < ,001$, anlamlı düzeyde daha düşüktür.

Araştırma bulguları, deney grubundaki öğrencilerin hem yazım hem de noktalama hatalarının her iki metinde de azaldığını göstermektedir. Kontrol grubunda ise yazım hataları azalmamış; noktalama hataları yalnızca İş Kavuktaysa metninde sınırlı düzeyde azalmıştır. Anlamlı Grup x Zaman etkileşimleri, deney grubunda gözlenen gelişimin yalnızca zamana bağlı genel bir değişim olmadığını, uygulamanın deney grubunda kontrol grubuna kıyasla daha güçlü bir hata azalması sağladığını göstermektedir.

TARTIŞMA

Bu araştırmanın temel bulgusu, Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı etkinliklerin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini kullanma becerilerini anlamlı şekilde etkilediğidir. Deney grubunda hem İş Kavuktaysa metninde hem de Atatürk'ün Ağaç Sevgisi metninde hata ortalamalarının düşmesi, uygulamanın yalnızca bir metne özgü tekrar etkisi üretmediğini göstermektedir. Özellikle ikinci metinde de gelişme görülmesi, öğrencilerin yazım ve noktalama becerilerini farklı bir yazma görevine aktarabildiklerini düşündürmektedir. Bu durum, çalışmanın en önemli sonuçlarından biridir. Yazım ve noktalama öğretiminde asıl hedef, öğrencinin öğrendiği kuralı yeni yazma durumlarında da kullanabilmesidir. Bu yönüyle bulgular yazım ve noktalama becerilerinin metin bağlamında, tekrar ve düzeltme içeren uygulamalarla desteklendiğinde gelişebileceğini göstermektedir.

Deney grubunda elde edilen gelişme, öğrencilerin yazım ve noktalama hatalarının yalnızca bilgi eksikliğinden değil, bu bilgiyi yazma sürecinde kullanma fırsatlarının sınırlı olmasından da kaynaklanabileceğini düşündürmektedir. Alanyazında öğrencilerin büyük harflerin yazımı, sözcüklerin doğru yazımı, da/de bağlacının yazımı, nokta ve virgül kullanımı gibi konularda sık hata yaptıkları belirtilmektedir (Babayiğit & Erkuş, 2014; Demirtaş, 2025; Yemenici & Koca, 2023). Bu çalışmada deney grubunda hata puanlarının azalması, öğrencilerin bu tür hataları yazma sürecinde karşılaşp düzelterek daha etkili biçimde aşabildiklerini göstermektedir. Dolayısıyla sonuçlar, yazım ve noktalama öğretiminde öğrencilerin kuralları bilmesinden çok, bu kuralları yazılı anlatım sırasında fark ederek kullanmalarının önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Kontrol grubunda elde edilen bulgular bu yorumu desteklemektedir. Kontrol grubunda olağan Türkçe dersi süreci devam etmesine rağmen, yazım ve noktalama hata puanlarında deney grubundaki kadar düzenli ve belirgin bir düşüş görülmemiştir. Bu sonuç, yazım ve noktalama becerilerinin yalnızca ders kitabındaki etkinlikler ya da doğal ders akışı içinde kendiliğinden yeterli düzeyde gelişmeyebileceğini göstermektedir. Arı ve Yılmaz'ın (2024) noktalama işaretleri üzerine yaptıkları çalışmada, araştırmaların çoğunlukla öğrencilerin mevcut düzeylerini belirlemeye odaklandığı ve uygulama temelli çalışmaların sınırlı kaldığı belirtilmiştir. Bu araştırma, söz konusu boşluğa deneysel bir yanıt sunmakta, yazım ve noktalama hatalarının azaltılmasında planlı, tekrarlı ve dönüt içeren bir öğretim sürecinin etkili olabileceğini göstermektedir.

Bu çalışmada dikte etkinliklerinin etkili olmasının temel nedeni, diktenin yalnızca duyduğunu yazma biçiminde uygulanmaması, hata fark etme, metni yeniden düzenleme ve dönüt-düzeltilme süreçleriyle birlikte yürütülmesidir. Dikte sırasında öğrenci dinleme, dikkat, bellek, yazma, yazım ve noktalama becerilerini aynı anda kullanmakta, ardından yapılan düzeltme çalışmalarıyla hatasını görme ve doğru kullanımı yeniden deneme fırsatı bulmaktadır. Hamzadayı ve Çetinkaya'nın (2013) dikte uygulamalarının yazım ve noktalama becerilerini geliştirebildiğine ilişkin sonuçları bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Gültekin ve Güvey-Aktay'ın (2014) dikte çalışmalarını yazma becerisinin gelişimini destekleyen bir uygulama olarak değerlendirmesi de bu sonucu desteklemektedir. Ancak bu

araştırmanın bulguları, dikte sonrasında öğrencinin hatasıyla karşılaşmasını ve bu hatayı düzeltmesini sağlayan öğretimsel düzenlemelerden kaynaklandığını göstermesi bakımından önemlidir.

Bulgular, noktalama öğretiminde biçimsel tanımanın ötesine geçilmesi gerektiğini de göstermektedir. Kırnık (2025), öğrencilerin noktalama işaretlerini öğrenme sürecinde önce işaretlerin biçimlerini fark ettiklerini, ardından bu işaretlerin anlam kurmadaki işlevlerini kavradıklarını belirtmektedir. Bu çalışmada, öğrencilerin noktalama hata puanlarında görülen düşüş, bu işaretleri cümle ve metin içindeki işlevleriyle kullanmaya yönelttiğini düşündürmektedir. Özellikle Nasreddin Hoca fıkralarındaki diyalog yapısı, soru-cevap akışı, ünlem ve konuşma ifadeleri, öğrencilerin noktalama işaretlerini doğal bir bağlamda kullanmalarına olanak sağlamıştır. Bu yönüyle fıkralar, noktalama öğretiminde daha işlevsel bir öğrenme ortamı sunmuştur.

Nasreddin Hoca fıkralarının kullanılması, uygulamanın etkisini açıklayan önemli bir başka boyuttur. Bu metinler kısa, mizahi, olay örgüsü belirgin ve öğrencilerin ilgisini çekebilecek niteliktedir. Bu özellikler, öğrencilerin yazma etkinliklerine katılımını artırabilir. Kırbas (2022), Nasreddin Hoca fıkralarının dil öğretiminde kültür aktarımı, söz varlığı ve temel dil becerileri açısından işlevsel metinler olduğunu belirtmektedir. Afacan Süğümlü (2024) Nasreddin Hoca fıkralarının ilgi çekici ve akılda kalıcı yapıları nedeniyle dil öğretiminde kullanılabilecek metinler arasında değerlendirilebileceğini vurgulamaktadır. Bu çalışmada fıkraların katkısı yalnızca öğrenciyi eğlendirmeye sınırlı değildir. Fıkraların kısa cümleleri, konuşma yapıları ve anlamı son cümlede yoğunlaştıran kurgusu, yazım ve noktalama kurallarını metnin anlamıyla ilişkilendirmeyi kolaylaştırmıştır. Böylece öğrenciler noktalama işaretlerini metnin anlamını kuran ve düzenleyen araçlar olarak kullanma fırsatı bulmuşlardır.

Atatürk ile ilgili anekdotun öntestte ve sontestte kullanılması, uygulamanın farklı bir metin türüne aktarımını göstermesi açısından önemlidir. Deney grubundaki öğrencilerin yalnızca Nasreddin Hoca fıkrasında değil, Atatürk'ün Ağaç Sevgisi metninde de hata puanlarını azaltmaları, kazanımların mizahi metinle sınırlı kalmadığını göstermektedir. Bu bulgu, öğrencilerin uygulama sürecinde edindikleri yazım ve noktalama farkındalığını tarihî ve değer içerikli başka bir metne aktarabildiklerini düşündürmektedir. Bu sonuç, Türkçe öğretiminde kültürel ve tarihî metinlerin yazılı anlatım çalışmalarında birlikte kullanılabileceğini göstermesi açısından önemlidir.

Araştırmanın sonuçları, 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programının yazma sürecine ilişkin yaklaşımıyla da uyumludur. Programda, öğrencilerin yazım ve noktalama kurallarını doğru kullanmaları kadar, yazılarındaki hataları fark etmeleri ve düzeltmeleri de önemsenmektedir (MEB, 2024). Bu çalışmada uygulanan etkinlikler, programın bu yaklaşımını sınıf içi uygulamaya dönüştürmüştür. Öğrenciler yalnızca doğru kullanımı dinlememiş, metin yazmış, eksikleri tamamlamış, hataları düzeltmiş ve benzer becerileri farklı metinlerde yeniden kullanmışlardır. Bu nedenle çalışma, yazım ve noktalama becerilerinin program kazanımlarında yer almasının tek başına yeterli olmadığını, bu kazanımların öğrenci merkezli, metin temelli ve dönüt içeren etkinliklerle desteklenmesi gerektiğini göstermektedir.

Sonuç olarak, bu araştırma yazım ve noktalama öğretiminde kültürel metinlere dayalı uygulamalı etkinliklerin etkili olabileceğini ortaya koymaktadır. Alanyazında birçok çalışma öğrencilerin yazım ve noktalama hatalarını belirlemiş, ancak bu hataların azaltılmasına yönelik deneysel uygulamalar sınırlı kalmıştır. Bu çalışma, Nasreddin Hoca fıkraları dikte etme, metin düzenleme, hata düzeltme ve yeniden yazma etkinlikleriyle birleştirildiğinde öğrencilerin hata puanlarını azaltabildiğini göstermesi bakımından bu boşluğa katkı sunmaktadır. Bulgular, yazım ve noktalama öğretiminde kural merkezli öğretim yerine, öğrencinin anlamlı metinler üzerinde etkin olarak çalıştığı, hatasını fark ettiği ve yazısını yeniden düzenlediği uygulamalara daha fazla yer verilmesi gerektiğini göstermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, Nasreddin Hoca fıkralarına dayalı etkinliklerin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazım kurallarını uygulama ve noktalama işaretlerini kullanma becerileri üzerindeki etkisi incelenmiştir. Araştırma bulguları, deney grubundaki öğrencilerin yazım kuralları ve noktalama işaretlerine ilişkin hata puanlarında anlamlı düzeyde azalma olduğunu göstermiştir. Kontrol grubunda ise olağan Türkçe dersi süreci sonunda bazı sınırlı değişimler görülmekle birlikte bu gelişmenin deney grubundaki kadar düzenli, belirgin ve tutarlı olmadığı belirlenmiştir. Deney ve kontrol gruplarının sontest puanları arasında deney grubu lehine anlamlı farklılıkların ortaya çıkması, Nasreddin Hoca fıkraları ile desteklenen dikte, metin düzenleme, anladığını yazma, hata fark etme ve dönüt-düzeltilme etkinliklerinin öğrencilerin yazım ve noktalama becerilerini geliştirmede etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmanın temel sonucu, yazım kuralları ve noktalama işaretlerinin öğretiminde öğrencilerin yalnızca kuralları dinleyen ya da örnekleri izleyen edilgen alıcılar olarak konumlandırılmaması gerektiğidir. Öğrencilerin yazma sürecinde metin üzerinde işlem yapmaları, eksik ya da hatalı kullanımları fark etmeleri, hatalarını düzeltmeleri ve aynı becerileri farklı yazma görevlerinde yeniden kullanmaları öğrenmenin kalıcılığı açısından önemlidir. Bu çalışmada deney grubunda iki farklı metin türünde de hata puanlarının azalması, öğrencilerin kazandıkları yazım ve

noktalama farkındalığını farklı yazma durumlarına aktarabildiklerini göstermektedir. Bu sonuç, yazım ve noktalama öğretiminin kural merkezli bir anlatım sürecinden çok, uygulama, tekrar, dönüt ve düzeltme temelli bir yazma öğretimi süreci olarak planlanması gerektiğine işaret etmektedir.

Araştırmada kullanılan metinlerin niteliği, elde edilen sonuçlar açısından da önemlidir. Nasreddin Hoca fıkraları kısa, mizahi, olay örgüsü belirgin ve kültürel olarak tanıdık metinler olması nedeniyle öğrencilerin yazma etkinliklerine katılımını desteklemiştir. Atatürk ile ilgili anekdotlar ise tarihî ve millî değerlerle ilişkili anlamlı bir yazma bağlamı sunmuştur. Bu nedenle kültürel, tarihî ve mizahi yönü güçlü metinlerin yazım ve noktalama öğretiminde yalnızca okuma materyali olarak değil, yazma, düzenleme, tamamlama ve yeniden yapılandırma çalışmalarında da işlevsel biçimde kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Çalışma, ilkököl dördüncü sınıf düzeyinde ve sınırlı sayıda öğrenciyle yürütülmüştür. Ayrıca veriler iki metin üzerinden toplanmış ve öğrencilerin yazım ve noktalama becerileri bu metinlerdeki hata puanları üzerinden değerlendirilmiştir. Bu nedenle bulguların farklı sınıf düzeyleri, farklı metin türleri, daha geniş çalışma grupları ve daha uzun süreli uygulamalarla desteklenmesi önemlidir. Bununla birlikte, araştırma, yazım ve noktalama hatalarının giderilmesine yönelik uygulamalı bir öğretim süreci sunması bakımından sınıf içi Türkçe öğretimine katkı sağlayabilecek niteliktedir. Araştırma sonuçlarına dayalı olarak şu öneriler geliştirilebilir:

- ✓ Yazım kuralları ve noktalama işaretleri dikte, metin tamamlama, metin düzenleme, hata düzeltme, anladığını yazma ve yeniden yazma etkinlikleriyle de desteklenmelidir.
- ✓ Öğrencilerin yazılı ürünleri düzenli olarak incelenmeli, hatalar yalnızca öğretmen tarafından işaretlenmemeli, öğrencilerin kendi hatalarını fark etmelerine ve düzeltmelerine fırsat verilmelidir.
- ✓ Yazım ve noktalama öğretiminde öğretmen dönütü, akran dönütü ve sınıf içi ortak düzeltme çalışmaları daha sistemli bir biçimde kullanılmalıdır.
- ✓ Nasreddin Hoca fıkraları gibi kısa, mizahi ve kültürel değeri yüksek metinler, yazım ve noktalama öğretiminde dikte, noktalama tamamlama, konuşma çizgisi kullanma, büyük harfleri düzenleme ve metni yeniden yazma etkinliklerinde kullanılabilir.
- ✓ 2024 İlkokul Türkçe Dersi Öğretim Programında vurgulanan yazıları gözden geçirme, hataları bulma ve düzeltme becerileri dikkate alınarak sınıf içi yazma etkinlikleri süreç temelli biçimde planlanmalıdır.
- ✓ Benzer deneysel çalışmalar farklı sınıf düzeylerinde, farklı metin türleriyle, daha geniş örneklemelerle ve daha uzun süreli uygulama süreçleriyle yürütülmelidir.
- ✓ Gelecek araştırmalarda öğrencilerin yazma sürecindeki hata farkındalıkları, düzeltme stratejileri, yazmaya yönelik tutumları ve metin üretme becerileri de incelenebilir.

KAYNAKÇA

- Afacan Süğümlü, A. (2024). Tanzimat'tan Cumhuriyet'e yabancı dilde yazılmış Türkçe dil öğretimi kitaplarında Nasrettin Hoca fıkraları. *Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Dergisi*, 7(1), 48–72. <https://izlik.org/JA32HU43LB>
- Akyol, H. (2003). *Türkçe ilkököl yazma öğretimi*. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Arı, G., & Keray, B. (2012). Sekizinci sınıf öğrencilerinin noktalama işaretlerini uygulama düzeyi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(42), 40–54. <https://izlik.org/JA22SE69CT>
- Arı, G., & Yılmaz, G. (2024). Noktalama işaretleri ile ilgili yayımlanan tezlerin ve makalelerin incelenmesi. *Uluslararası İnsan ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 9(2), 140–159. <https://izlik.org/JA69CK27GX>
- Arıcı, A. F. (2018). Eğitsel yönleriyle Nasreddin Hoca fıkraları: Bir içerik analizi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 602–621. <https://doi.org/10.17556/erziefd.481481>
- Babayiğit, Ö., & Erkuş, B. (2014). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin dikte becerilerinin değerlendirilmesi. *International Journal of Turkish Education Sciences*, 2014(2), 123–135.
- Baki, Y., & Karakuş, N. (2014). Fıkra türünün eğitimdeki yeri ve Türkçe ders kitaplarındaki kullanılabilirliği. *Tarih Okulu Dergisi*, 7(XVII)785–812. <http://doi.org/10.14225/Joh406>
- Batur, Z., & Özdiş, Ş. (2018). Yazım yanlışlarının düzeltilmesine yönelik bir öneri: Manas Oyunu. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 3(2), 118–129. <https://izlik.org/JA32LR22HC>

- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2017). *Research methods in education*. Routledge.
- Demirtaş, E. N. (2025). İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının incelenmesi. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(60), 1115–1141. <https://doi.org/10.70736/ijoess.1692>
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2023). *How to design and evaluate research in education* (8. Baskı). Mc Grow Hill.
- Gültekin, M., & Güvey Aktay, E. (2014). İlk okuma yazma öğretiminde dikte çalışmaları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 23–41. <https://doi.org/10.17679/iuefd.43574>
- Hamzadayı, E., & Çetinkaya, G. (2013). Dikte uygulamalarının 5. sınıf öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama becerilerine etkisi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(3), 133–143. <https://doi.org/10.17860/efd.79408>
- Johnson, B., & Christensen, L. B. (2020). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (7. Baskı). SAGE.
- Keskinkılıç, K., & Keskinkılıç, B. (2007). *Türkçe ve ilkokuma yazma öğretimi*. Pegem Akademi.
- Kırbaş, G. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde edebî metin kullanımı: Nasreddin Hoca fıkraları. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 7(2), 233–263. https://doi.org/10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v07i2004
- Kırnık, D. (2025). Noktalama işaretlerinin öğretime ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy University Journal of Education Faculty*, 75, 152–178. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.1559963>
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2024). *İlkokul Türkçe dersi öğretim programı (1., 2., 3. ve 4. sınıflar): Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli*. <https://tymm.meb.gov.tr/upload/program/2024programtur1234Onayli.pdf>
- Nas, R. (2006). *Metinlerle ilkokuma-yazma öğretimi*. Ezgi Kitabevi.
- Özcan, H. Z. (2023). Nasreddin Hoca bibliyometrik analizi. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 12, 363–380. <https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1334610>
- Sever, S. (2011). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Tan, N. (2013). UNESCO somut olmayan kültürel miras kavramı çerçevesinde Nasreddin Hoca fıkralarının sürdürülebilirliği. *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 36, 93–105.
- Tekşan, K. (2012). Türkçe dersi öğrenme alanları açısından Nasreddin Hoca fıkralarının kullanılabilirliği. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(17), 271–287.
- Temel, S., & Katrancı, M. (2021). Sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin yazılı anlatım becerilerine yönelik görüşleri. *Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 1(1), 1–17.
- Uludağ, E. (2002). Ortaöğretim öğrencilerinin yazım ve noktalama kurallarını uygulama beceri düzeyi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 97–114.
- UNESCO. (2022). *Examination of nominations for inscription in 2022 on the representative list of the Intangible Cultural Heritage of Humanity (item 7.b on the agenda)*. <https://ich.unesco.org/en/7b-representative-list-01281#7.b.43>
- Yaşartürk, İ., & Akyol, H. (2023). Detection and elimination of writing disabilities: An action research. *Cumhuriyet International Journal of Education*, 12(3), 673–686. <https://dx.doi.org/10.30703/cije.1250184>
- Yemenici, A. İ., & Koca, S. (2023). 3. ve 4. sınıf Bilsem öğrencilerinin yazma çalışmalarında yazım ve noktalama kurallarına uyma durumları üzerine bir inceleme. *Kocatepe Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(2), 140–167. <https://doi.org/10.61694/kbbd.1404704>
- Yılar, Ö., & Kakşa, M. H. (2020). İlkokul Türkçe ders kitaplarında Nasreddin Hoca ve fıkraları. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 399–415. <https://doi.org/10.33418/ataunikkefd.778327>